

Duurzame leefstijlen verspreiden zich over Europa

Nieuwe initiatieven en sociale innovatie inspireren een verschuiving naar duurzame, hoogwaardige leefstijlen in Europa in 2050

Een recent verschenen rapport laat zien dat steeds meer mensen in Europa hun leefstijl en bijbehorende consumptiegedrag zo veranderen dat ze een minder grote impact op het milieu hebben, kosten besparen en dit alles zonder in te leveren op kwaliteit van leven.

Volgens het rapport *Sustainable Lifestyles: Today's Facts & Tomorrow's Trends* is er het afgelopen decennium van alles gebeurd op het gebied van sociale innovatie, maatschappelijk ondernemen, duurzaam beleid en ondernemerschap. Om een paar voorbeelden te noemen: decentrale energie-opwekking, initiatieven voor het delen van auto's en fietsen in de EU, het opzetten van lokale voedselketens, stedelijke landbouw, ecobuurtjes en reisbureaus die *thuisvakanties* aanbieden. Slimme meters maken het niet alleen gemakkelijker om energie te besparen, maar ook om zelf thuis energie te produceren. Een toenemend aantal mensen woont energieneutraal. en de nieuwste trend is die van dynamische gebouwen die reageren op veranderingen in weersomstandigheden en in het binnenklimaat. Duurzame wijken komen op, en steden ontwikkelen beleid om de behoefte aan auto's en vervoer te verminderen. Daarnaast wordt de opkomst van de 'ervaringseconomie' zichtbaar door een groeiende interesse in cadeaus zoals een massagebehandeling in plaats van goederen. Consumptie lijkt zich meer te richten op duurzame producten van goede kwaliteit die goed onderhouden worden in plaats van weggegooid.

Toegegeven, deze voorbeelden zijn eerder uitzondering dan regel. Onze huidige leefstijlen zijn over het algemeen nog weinig duurzaam en gebaseerd op overproductie en – consumptie. We eten meer vlees en zuivelproducten, wonen in grotere huizen met minder mensen, reizen meer en steeds meer mensen hebben last van zwaarlijvigheid en daarbij horende ziekteverschijnselen.

Het milieu èn geld sparen

Het toekomstig potentieel voor duurzame leefstijlen is enorm, maar de uitdagingen zijn dat ook. Deze hebben onder andere te maken met de heersende mening dat welzijn nauw samenhangt met een hoge mate van materiële welvaart. Echter, zodra een zeker welvaartsniveau behaald is, worden mensen niet gelukkiger van nog meer spullen. Een ander beeld dat betwist kan worden is dat een duurzame leefstijl duur is. Initiatieven voor een duurzamer leefstijl kunnen diverse voordelen met zich meebrengen: niet alleen energie- en/of grondstofbesparing, maar ook verbeterde sociale relaties, verhoogd comfort en veiligheid, besparing op parkeerplaatsen en kosten, enzovoorts. Hier wordt dus meer gespaard dan het milieu alleen: mensen sparen geld uit, ze zijn gezonder, meer sociaal betrokken en ze gebruiken de nieuwste technologieën om hun leven efficiënter in te richten. Het rapport *Sustainable Lifestyles: Today's Facts & Tomorrow's Trends* biedt een synthese van toonaangevend onderzoek, beleid en praktijkvoorbeelden en de visies van stakeholders op potentiële paden naar een verdere verspreiding van duurzame leefstijlen. Relevante vragen die aan de orde komen zijn:

- Wat maakt een leefstijl duurzaam?
- Waarom blijven duurzame leefstijlen marginaal?
- Hoe kunnen duurzame leefstijlen *mainstream* worden, hoe worden ze regel ipv uitzondering?
- Wat is er op dit moment gaande en hoe kunnen we positieve trends versterken om zo een beter toekomstig gebruik van onze schaarse natuurlijke bronnen (inclusief energie) te garanderen?

Hoe maak je gedragsverandering makkelijker?

Om huidige voorbeelden van duurzame leefstijlen gangbaar te maken, op te schalen en te repliceren zijn twee zaken cruciaal. Ten eerste moet wij, als individuen, ons meer bewust worden van de gevolgen van onze keuzes en ons gedrag op het sociale en economische vlak en voor het milieu. Dit is de eerste stap op weg naar daadwerkelijke gedragsverandering. Een pasklare aanpak waarmee we iedereen kunnen motiveren een meer duurzame levensstijl op te pakken bestaat niet. Succesvolle duurzame initiatieven zijn die initiatieven die proberen te begrijpen hoe je verandering bij diverse groepen kan aanmoedigen en ondersteunen.

Ten tweede zou de wereld waarin we leven duurzame leefstijlen als moeiteloze standaard moeten ondersteunen, want op dit moment is het duurzame alternatief vaak nog de weg van de meeste weerstand. Met andere woorden: het is belangrijk dat duurzame leefstijlen gemakkelijk, handig, toegankelijk en plezierig worden. Dit vraagt om aanpassing in infrastructuur (bijvoorbeeld om lopen en fietsen te bevorderen) en contextgerichte oplossingen (bijvoorbeeld gemeenschappelijke huurfietsen in Parijs, Barcelona en Londen).

Over SPREAD Sustainable Lifestyles 2050 European Social Platform Project

SPREAD Sustainable Lifestyles 2050 is een Europees project dat loopt van januari 2011 tot december 2012. Verschillende stakeholders uit het bedrijfsleven, onderzoek, beleidswereld en maatschappelijk middenveld werken mee aan de ontwikkeling van een visie op duurzame leefstijlen in 2050. Dit proces zal resulteren in een routekaart voor strategische acties voor beleidsmakers en innovatieve ideeën voor bedrijven, onderzoek en maatschappij, om zo duurzame leefstijlen in Europa mogelijk te maken.

Het project wordt geleid door UNEP/het Wuppertal Institute Collaborating Centre for Sustainable Consumption and Production (CSCP, Duitsland), de coördinerende partner. De volgende partners nemen deel aan het projectconsortium: Demos Helsinki (Finland), het Energie onderzoeks Centrum Nederland (ECN, Nederland), Politecnico di Milano (Polimi, Italië), EuroHealthNet, het International Institute for Industrial Environmental Economics van de Universiteit van Lund (ULUND, Zweden), the Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC, Hongarije), Ecoinstitut Barcelona (ECOI, Spanje), the Northern Alliance for Sustainability (ANPED, België) en Ashoka France (Frankrijk). Dit project wordt gefinancierd door het 7^e Kaderprogramma voor onderzoek van de Europese Unie (Call SSH-2010-2.1-4).

Meer informatie is te vinden op de website www.sustainable-lifestyles.eu en op de online SPREAD-gemeenschap <http://spread2050.ning.com>.

Over ECN

Het Energie onderzoeks Centrum Nederland (ECN) ontwikkelt kennis en technologie die de overgang naar duurzamere vormen van energieproductie en energiegebruik mogelijk maken, met aandacht voor energiebesparing, de introductie van hernieuwbare energie en de schone toepassing van fossiele brandstoffen. Binnen ECN Beleidsstudies houden sociaalwetenschappers zich bezig met de maatschappelijke aspecten van energie-innovatie (zie www.ecn.nl/nl/units/ps/themas/sociale-aspecten-van-energie-innovaties/) waaronder vraagstukken over verduurzaming van gedrag en leefstijlen.

Contact

Projectleider SPREAD: UNEP/het Wuppertal Institute Collaborating Centre for Sustainable Consumption and Production (CSCP): Cheryl Hicks: cheryl.hicks@scp-centre.org

Project officer bij de Europese Commissie: Perla Srouf-Gandon

ECN: Sylvia Breukers, tel.nr. 0224-56 8268, of e-mail: breukers@ecn.nl of Florentine de Maar, ECN persvoorlichter, tel.nr.: 0224-56 4050, of e-mail: demaar@ecn.nl